

همایش عدالت هوشمند با همکاری دولت و دستگاه قضا برگزار شد

اجرای عدالت

با بهره‌گیری از سامانه‌های نوین

گزارش خبری

سمیه افشین‌فر

گروه اجتماعی

در راستای تأکید رئیس قوه قضائیه مبنی بر «لزام دستگاه قضا به هوشمندسازی» و «استفاده حداکثری از فناوری‌های نوین در عدلیه»، همایش «عدالت هوشمند» به همت مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه برگزار شد. در این همایش که با حضور جمعی از مسئولان قضایی و دولتی از جمله حجت‌الاسلام والمسلمین خلیلی معاون اول قوه قضائیه، حسین سیمایی صراف وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، امین حسین رحیمی وزیر دادگستری، محمد کاظمی‌فرد رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، دبیح‌الله خداییان رئیس سازمان بازرسی کل کشور، محمد صاحب‌کار معاون راهبردی قوه قضائیه و حسن عبدلیان پور رئیس مرکز وکلا برگزار شد، تعدادی از سامانه‌های نوین تحلیل داده‌های قضایی معرفی و رونمایی شد.

سامانه «خودکاربری دانش‌آموزخگان حقوقی» به‌منظور تسهیل دسترسی به عدالت، سامانه ملی «آرای قضایی» برای ارتقای شفافیت حقوقی و سامانه «تحلیل نظام‌مند داده‌های قضایی» در

فناوری اطلاعات قوه قضائیه و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به‌منظور اشتراک‌گذاری داده‌ها، از جمله بیش از ۱۰ میلیون از آرای قضایی گمنام‌سازی شده برای بهره‌برداری پژوهشی جامعه علمی و دانشگاهی کشور با هدف تحقق «حکمرانی علمی و داده‌محور» منعقد می‌شود.

فناوری به کمک قضات آمده است

امین حسین رحیمی، وزیر دادگستری در این مراسم گفت: «اجرای عدالت و اجرای حق، رسالت اصلی قوه قضائیه است و این کار از طریق قاضی انجام می‌شود. قاضی رأی صادر می‌کند و با صدور رأی، حق را اجرا می‌کند. این قاضی برای رسیدن به حق به ابزار نیاز دارد. فناوری ابزار بسیار مهمی است که به کمک قاضی آمده است.»

او با اشاره به اینکه یکی از مواردی که فناوری به قاضی کمک می‌کند، بررسی ادله است، توضیح داد: «سامانه شناسایی

شهود حرفه‌ای توسط مرکز آمار و فناوری اطلاعات دستگاه قضا راه‌اندازی شده و به قضات این امکان را می‌دهد تا شهودی که به صورت حرفه‌ای و با دریافت پول از طرفین پرونده به دروغ شهادت می‌دادند را شناسایی کند.» وزیر دادگستری با تأکید بر اینکه تا چندی پیش نحوه ابلاغ اوراق قضایی به صورت سنتی بود، گفت: «هم اکنون ۹۶ درصد اوراق قضایی به صورت الکترونیکی ابلاغ می‌شود و اگر فردی به دادگاه دعوت شود و در جلسه حضور نداشته باشد، مشخص می‌شود که خود فرد بنا به هر دلیلی در دادگاه حاضر نشده است.»

رحیمی با اشاره به اینکه فناوری برای اجرای عدالت به کمک قضات آمده است، گفت: «اطلاعاتی که در قوه قضائیه وجود دارد، بسیاری ذی‌قیمت است و از آنها می‌توان برای تحلیل و برنامه‌ریزی‌های مهم کشور استفاده کرد.»

پوکی استخوان جدی و حدود ۵۰ درصد اختلال وضعیت استخوانی دارند. این آمار نشان می‌دهد، باید به این مقوله توجه جدی‌تری نشان بدهیم. حالا اگر این بیماری را در سنین ۶۵ سال به بالا نگاه کنیم، حدود ۹۰ درصد مشکلات استخوانی دارند. یعنی حدود ۴۰ درصد پوکی استخوان، و مابقی کمبود تراکم استخوانی دارند.»

دکتر لاریجانی با اشاره به اینکه اطلاعات عمومی در خصوص وضعیت سلامت استخوان در مردم بسیار اندک است، گفت: «حدود ۸۰ درصد افراد از وضعیت استخوان‌هایشان خبر ندارند که در این زمینه، رسانه‌ها نقش بسیار مهمی برای افزایش سواد سلامت و ارتقای بهداشت عمومی ایفا می‌کنند.»

۵۰ درصد از شکستگی‌ها مجدد رخ می‌دهد

یکی از نگرانی‌های جدی در پوکی استخوان، شکستگی است. او توضیح داد: «افرادی که دچار این بیماری هستند حتی با یک ترومای کوچک دچار شکستگی استخوان می‌شوند. شکستگی در ستون فقرات موجب قوز، کوتاهی قد و بروز مشکلات مختلف سلامتی می‌شود. باید به مردم یادآوری شود سلامت استخوان بخشی جدایی‌ناپذیر از سلامت عمومی است. در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵۰ هزار شکستگی در استخوان رخ داده است. حدود ۱۵ درصد از افراد در یک بازه سنی دچار شکستگی می‌شوند و همین افراد ظرف دو سال آینده دوباره دچار شکستگی مجدد می‌شوند. حدود ۵۰ درصد شکستگی‌هایی که به علت پوکی استخوان ایجاد شده است، در افرادی است که سابقه این تروما را دارند و باید تلاش کنیم تا مردم دچار شکستگی دوم یا سوم نشوند. در تعدادی از بیمارستان‌های کشور به این موضوع پرداخته شده است تا افرادی که با شکستگی مراجعه می‌کنند، ثبت شوند و روند درمانی‌شان کنترل شود.

۱۰ میلیون رأی در اختیار محققان علوم انسانی

سیمایی صراف، وزیر علوم در این همایش با اشاره به رونمایی از سامانه انتشار آرای قضایی گفت: «پایان‌نامه‌ها و پژوهش‌های دانشگاهی در ایران هنوز فاصله زیادی با مسائل واقعی جامعه دارند. دسترسی به این آرا می‌تواند موجب شکل‌گیری پایان‌نامه‌ها و تحقیقات مبتنی بر نیازهای واقعی مردم شود. با اطمینان می‌توان گفت مدیریت‌ها و سمت‌ها در کشور در دست عالمان است و عموماً مدیریت به دست دانشگاهیان و حوزویان انجام می‌شود و در سطوح گوناگون تحصیل‌کردگان کشور را اداره می‌کنند.» سیمایی صراف توضیح داد: «اما در عین حال تصمیمات و سیاست‌ها آنچنان که انتظار می‌رود متقن و قابل اعتماد نیستند، چون حکمرانی علمی نیست. یکی از پایه‌های حکمرانی علمی، داده‌ها هستند و امروز حکمرانی داده تبدیل به یکی از اقسام حکمرانی‌ها شده است و یک تغییر پارادایم در اداره کشورها در سیاست‌گذاری و قانونگذاری محسوب می‌شود و داده‌ها حکومت می‌کنند و بر اساس داده‌ها تصمیم‌گیری انجام می‌شود.»

وزیر علوم با بیان اینکه حکمرانی داده یعنی اینکه به جای مدیریت شهودی، تجربی و سلیقه‌ای با اتکای داده‌ها تصمیم بگیریم، گفت: «حکمرانی داده‌ها منجر به سیاست‌گذاری‌های کم‌خطا تر، درست‌تر، شفاف‌تر و با ثبات‌تر می‌شود و کیفیت قانون‌گذاری هم ارتقا پیدا می‌کند، کما اینکه کیفیت قضاوت و دفاع نیز ارتقا پیدا می‌کند و هزینه‌ها کمتر شده و کارایی بیشتر می‌شود.»

سیمایی صراف با بیان اینکه هوش مصنوعی یک واقعیت است که زندگی بشر، اقتصاد، بهداشت، سلامت و حمل و نقل را در کنار چالش‌هایی که دارد ارتقا می‌دهد، گفت: «هرچه داده‌ها بیشتر شود مسلماً خروجی و دستاوردی که از این فناوری نتیجه می‌گیریم متقن‌تر و قابل اعتمادتر می‌شود. متأسفانه در دستگاه‌های دولتی با این ثروت‌ها برخورد مال‌کانه می‌شود و حتی یک اتاق با اتاق کناری خود این سرمایه‌ها را داد و ستد نمی‌کند.»

وزیر علوم با بیان اینکه امروز اگر حکمرانی علمی می‌خواهیم باید به حکمرانی داده برسیم و اگر حکمرانی داده می‌خواهیم باید داده‌ها را آزاد کنیم، توضیح داد: «در این جلسه با نویدی که رئیس مرکز آمار قوه قضائیه اعلام کرد، سخاوت علمی انجام می‌شود، بنیاست ۱۰ میلیون رأی آزاد شود و در اختیار محققان سایر رشته‌های علوم انسانی قرار بگیرد. البته این داده‌ها برای خیلی از رشته‌ها مفید و مؤثر هستند و این کار بزرگی

اخیراً با هماهنگی با وزارت بهداشت درحال اجرای برنامه کشوری وسیعی برای این موضوع هستیم.»

بار اقتصادی شکستگی استخوان ۴۰۰میلیون دلار است

از هر ۱۰ نفر بالای ۵۰ سال فقط ۲ نفر تراکم استخوان معمولی دارند. دکتر لاریجانی با بیان این موضوع توضیح داد: «فقط ۵ درصد جمعیت زنان بالای ۶۵ سال تراکم استخوان طبیعی دارند و بیشتر از ۶۰ درصد شکستگی‌ها براساس تروماهای کوچک است یعنی حتی سرخوردن روی فرش هم می‌تواند برای این افراد شکستگی در پی داشته باشد. روزانه ۴۰۰ شکستگی و ۱۰ مرگ به علت شکستگی ناشی از پوکی استخوان در کشور رخ می‌دهد. همچنین ۴۰۰ میلیون دلار در سال بار اقتصادی این شکستگی‌ها برای کشور است. به طور مثال هزینه هر شکستگی لگن و ساعد به ترتیب ۵۰۰ و ۱۲۰۰ دلار است.»

هر زن بالای ۶۵ سال و مرد بالای ۷۵ سال باید یکبار سنجش استخوان شود. رئیس پژوهشکده غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران با پاسخ به سؤال «ایران» درباره سرانه مصرف لبنیات در کشور گفت: «اگرچه مصرف کلسیم ضروری است اما در رسانه‌ها با تبلیغاتی مواجه هستیم که بیان می‌کنند مصرف شیر می‌تواند اسید معده را افزایش دهد، اما این شرایط در صورت مصرف بیش از حد شیر به وجود می‌آید. به طور معمول اگر مصرف منطقی باشد مشکلی برای فرد ایجاد نمی‌شود. میزان سرانه مصرف لبنیات در کشورهای جهان برای هر فرد سالانه ۳۰۰ کیلو است اما این عدد در کشور با بسیار اندک است. کلسیم می‌تواند از لبنیات، منابع گیاهی و مواد غذایی تأمین شود. اگر خواهان تأمین کلسیم از منابع گیاهی هستیم باید به میزان بیشتری مصرف کنیم.»

۶۰ درصد از جمعیت کشور مصرف کلسیم کافی ندارند

ژنکب تاثیر بسیار در پوکی استخوان دارد به همین دلیل تراکم استخوان

است و اگر محقق شود الگویی برای سایرین می‌شود.»

او با اشاره به امضای تفاهم‌نامه همکاری میان وزارت علوم و قوه قضائیه اعلام کرد: «در گام نخست، هفته آینده فهرستی از استادان حقوق معرفی خواهیم کرد تا بتوانند از سامانه‌های جدید استفاده کرده و به صورت مستقیم با داده‌های قضایی کار کنند. از قوه قضائیه برای این اقدام ارزشمند تشکر می‌کنم و امیدوارم این همکاری علمی، الگویی برای سایر دستگاه‌ها شود.»

عدالت بر پایه فناوری

حجت‌الاسلام والمسلمین خلیلی معاون اول قوه قضائیه، در این همایش با اشاره به اهمیت موضوعات مطرح شده از سوی وزیر، علوم، تحقیقات و فناوری گفت: «مواردی که وزیر علوم مطرح کردند مفاهیم بسیار ارزشمند برای فکر کردن است و می‌تواند محور بحث‌های دانشگاهی باشد. این مفاهیم علاوه بر تقویت اندیشه‌ها و داشته‌های ذهنی و قلبی ما، زمینه‌ساز حکمرانی داده‌ها نیز هستند. در این زمینه، بحث‌هایی عمیق‌تر از سوی بزرگان وجود دارد که در فرصت‌های دیگر و متناسب با موضوعات مرتبط مطرح خواهد شد.»

معاون اول قوه قضائیه با اشاره به موضوع مالکیت داده‌ها گفت: «موضوع مهمی که وزیر علوم مطرح کردند، ماهیت مالکیت داده‌ها است. اگر داده‌ها مالکیت مدشاعی داشته باشد همه مالک آن هستند و به تعبیر امیرالمؤمنین (ع)، همه مردم استحقاق دارند و حق دارند از داده‌ها برخوردار شوند. اگر این داده‌ها را در اختیار افراد قرار ندهیم، عدالت رعایت نشده است.»

حجت‌الاسلام والمسلمین خلیلی تأکید کرد: «این موضوع باید بیشتر در مجامع دانشگاهی مطرح و بررسی شود. همچنین لازم است نسبت روش‌های نوین با تحقق عدالت نیز مورد توجه قرار گیرد تا دریابیم چه نسبتی می‌تواند با یکدیگر داشته باشد. با توجه به تجارب موجود، می‌توان این دو را به هم پیوند زد و روش‌های نو را در راستای تحقق عدالت به‌کار گرفت.» او گفت: «امروز تشکیلات قضایی به دنبال این است که داده‌ها و دیتاهای خود را در اختیار افراد قرار دهد چرا که اعتقاد دارد استفاده از روش‌های نوین برای تحقق عدالت ضروری است. اگر به این روش‌ها توجه نکنیم، در تحقق عدالت نقصان ایجاد خواهد شد. باید بپذیریم عدالت امر فطری و ذاتی میان انسان‌هاست و تمام انسان‌ها عدالت دوست، عدالتخواه و عدالت ورز هستند هیچ انسانی ظلم را نمی‌پذیرد. عدالت یک امر ثابت و غیرمقطعی است و در طول زمان و مکان تغییر نمی‌کند.

هرچند تعاریف متفاوتی از عدالت وجود دارد، اما اصل ثبات عدالت مورد قبول است. ما در تلاشیم به این عدالت ثابت برسیم و برای این منظور نیازمند ابزارها و روش‌هایی هستیم که ممکن است غیر ثابت و متغیر باشند.»

توقیف برخی اموال در ۴ دقیقه

کاظمی‌فرد رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه با اشاره به دستاوردهای قوه قضائیه در عرصه فناوری گفت: «در حال حاضر ۸۵ درصد از جلسات رسیدگی زندانیان با قاضی به‌صورت الکترونیک برگزار می‌شود و فقط ۱۵ درصد از زندانیان برای جلسات رسیدگی جابه‌جا می‌شوند. سال گذشته نیز ۲۱۵ هزار جلسه رسیدگی الکترونیک با حضور مردم از نقاط مختلف، حتی خارج از کشور، برگزار شده است. یکی از مهم‌ترین ابزارهای قوه قضائیه هوشمند، سامانه توقیف برخی اموال است؛ به‌گونه‌ای که بر اساس گزارش بانک مرکزی، فرآیندی که پیش‌تر تا ۴۰۰ روز زمان می‌برد، در حال حاضر فقط در چهار دقیقه انجام می‌شود و قاضی می‌تواند با یک کلیک، اموال مورد نیاز را به‌صورت آنلاین توقیف کند.»

کاظمی‌فرد گفت: «در سال گذشته یک میلیون و ۶۰۰ هزار پرونده محکومیت و ۷۲۸ هزار پرونده اعسار از این قابلیت بهره‌مند شده‌اند. ارجاع هوشمند پرونده‌ها به کارشناسان نیز یکی از چالش‌های مهم دستگاه قضا بود؛ به‌گونه‌ای که در گذشته گاهی ۲۰۰ تا ۳۰۰ پرونده به یک کارشناس ارجاع می‌شد. این عدد در سال ۱۴۰۰ صفر درصد بود، اما امروز ۵۰ درصد ارجاعات به‌صورت هوشمند انجام می‌شود و امکان دریافت نظر از قاضی و اصحاب پرونده نیز در سامانه فراهم شده است.»

او مهم‌ترین محصول فناوری‌انه دستگاه قضا را دادنامه عنوان کرد و گفت: «سامانه «انتشار آرای قضایی» برای نخستین‌بار امکان دسترسی دانشگاه‌ها به ۱۰ میلیون و ۲۱۸ هزار رأی گمنام‌سازی‌شده را فراهم کرده است. این آرا محصول سال‌های مختلف است و پیش‌تر نیز در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان قرار گرفته تا از آن در طراحی دستیار هوشمند قضایی و سامانه‌های هوش مصنوعی استفاده کنند؛ ابزاری که می‌تواند امکان پیش‌بینی، مشاوره و ارائه پیش‌نویس درخواست را برای مردم فراهم کند. در این سامانه امکان جست‌وجوی خلاصه و متن کامل دادنامه‌ها وجود دارد و موضوعات مورد نظر پژوهشگران و حقوقدانان به‌صورت دقیق قابل استخراج است. این سامانه به‌زودی در جشنواره شفافیت سازمان بازرسی کل کشور به‌عنوان یکی از محصولات فاخر جمهوری اسلامی ایران معرفی خواهد شد.»

دکتر فاطمه حاجی‌ولی‌زاده، رئیس گروه بیماری‌های عضلانی-اسکلتی دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر وزارت بهداشت در این نشست خبری در ادامه پاسخ به سؤال «ایران» درباره سرانه مصرف لبنیات در کشور توضیح داد: «براساس آخرین مطالعات انجام شده، متأسفانه وضعیت مصرف شیر در کشور ما بسیار کمتر از حد انتظار گزارش شده است. افراد باید روزانه ۱۲۰۰ میلی‌گرم کلسیم مصرف کنند اما مصرف بسیار پایین است. میزان مصرف ما حدود یک چهارم میانگین جهانی است و سرانه مصرف ما حدود ۷۰ کیلوگرم در سال است. در کشورهای پیشرفته حتی تا ۳۵۰ کیلوگرم هم سرانه مصرف لبنیات دارد.»

او با بیان اینکه عوامل مختلفی سبب پوکی استخوان می‌شود، توضیح داد: «برخی عواملی که منجر به پوکی استخوان می‌شوند غیرقابل کنترل هستند؛ به عنوان مثال، زنان نسبت به مردان زودتر دچار پوکی استخوان می‌شوند. سبک زندگی از مواردی است که قابل کنترل است و جزو ریسک فاکتورهای مؤثر بر پوکی استخوان محسوب می‌شود. افزایش فعالیت بدنی و ورزش می‌تواند در سلامت استخوان نقش مؤثری داشته باشد و با انجام ورزش‌هایی می‌توان در سلامت استخوان تأثیر گذاشت. دکتر حاجی‌ولی‌زاده با بیان اینکه انجام سنجش تراکم استخوان با افزایش سن ضروری است، گفت: «انجام تست سنجش تراکم استخوان تحت پوشش بیمه قرار دارد، اما فقط پزشکان متخصص می‌توانند نسبت به تجویز این تست اقدام کنند تا این خدمت با پوشش بیمه ارائه شود. باید شرایطی مهیا کنیم که پزشکانی که در نظام شبکه حضور دارند، بتوانند تست سنجش تراکم استخوان را تجویز کنند.»

رئیس پژوهشکده غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران:

۸۰ درصد مبتلایان پوکی استخوان

از بیماری خود خبر ندارند

محدثه جعفری / رئیس پژوهشگاه علوم و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران با بیان اینکه حدود ۳۰ درصد از افراد بالای ۵۰ سال پوکی استخوان جدی و حدود ۵۰ درصد اختلال استخوانی دارند، نسبت به شکستگی‌های ناشی از این بیماری هشدار داد. او گفت: «براساس مطالعات انجام شده در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵۰ هزار شکستگی بر اثر پوکی استخوان ثبت شده است و سالانه سه هزار فوتی هم به علت شکستگی استخوان رخ می‌دهد.»

در سال ۱۴۰۰ بیش از ۱۵۰ هزار شکستگی جدید ناشی از پوکی استخوان در کشور